

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinenergialain sekä rikoslain 34 luvun 6 § :n muuttamisesta

HE 72/2026 vp

Voimassa oleva sääntely

- Ydinenergialain 4 § :ssä säädetään, että ydinräjähteiden maahantuonti samoin kuin niiden valmistaminen, hallussapito ja räjäyttäminen Suomessa on kielletty.
- Rikoslain 34 luvun 6 § :n 1 momentin mukaan se, joka tuo Suomeen taikka hankkii, valmistaa, kuljettaa, toimittaa, pitää hallussaan, kehittää tai räjäyttää ydinräjähteen tai harjoittaa tutkimustoimintaa sen valmistamista varten, on tuomittava *ydinräjähderikoksesta* vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.
- Suomi on myös sitoutunut useisiin kansainvälisiin sopimuksiin, jotka koskevat ydinaseiden rajoittamista (mm. ydinsulkusopimus ja ydinkokeiden kieltoa koskevat sopimukset).

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Esityksen tavoitteet

Esityksen tarkoituksena on:

- poistaa lainsäädännölliset esteet, jotka voivat rajoittaa Suomen sotilaallista puolustamista sekä Naton pelotteen ja yhteisen puolustuksen täysimääräistä hyödyntämistä
- ennaltaehkäistä sotilaallisen voiman käyttö Suomea, sen liittolaisia ja koko liittokuntaa vastaan
- mahdollistaa Suomen puolustuksen kannalta keskeiset toimintaedellytykset Naton ohella myös kahden- ja monenvälisessä yhteistyössä
- saattaa edellytykset Suomen osallistumiselle Naton ydinpelotteeseen vastaavalle tasolle Suomen läheisimpien kumppaneiden kanssa.

Keskeiset ehdotukset

- Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi voimassa olevan ydinenergialain ydinräjähteiden kieltoa koskeva säännös (4 §).
- Ydinräjähteiden kieltoa koskeva kansallinen sääntely olisi jatkossa keskitetty rikoslakiin. Ydinräjähdeterikosta koskevaan rikoslain pykälään lisättäisiin uusi poikkeussäännös ydinräjähteitä koskien.
- Ydinräjähteiden hankkiminen, valmistaminen, kehittäminen ja räjäyttäminen sekä tutkimustoiminnan harjoittaminen ydinräjähteen valmistamista varten säilyisivät kaikissa tilanteissa Suomessa kriminalisoituna ydinräjähdeterikoksena.
- Lisäksi terroristisessa tarkoituksessa tehty ydinräjähdeterikos pysyisi edelleen nykyiseen tapaan kriminalisoituna.
- Ehdotetuilla lainsäädännön muutoksilla ei olisi vaikutusta kansainvälisistä velvoitteista johtuviin Suomea sitoviin ydinräjähteitä koskeviin rajoitteisiin.

Uusi poikkeussäännös

- Rikoslain 34 luvun 6 § :n ydinräjähderikosta koskevaan pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin poikkeuksesta ydinräjähderikokseen.
- Jatkossa ydinräjähteen tuominen Suomeen tai sen kuljettaminen, toimittaminen taikka hallussapito Suomessa olisivat sallittuja, jos teko perustuisi Suomen sotilaalliseen puolustamiseen, jota toteutetaan osana Pohjois-Atlantin liiton yhteistä puolustusta tai puolustusyhteistyötä, Pohjois-Atlantin liiton yhteiseen puolustukseen taikka puolustusyhteistyyöhön.
- Lisäksi edellytettäisiin, että kunkin kohdan mukainen toiminta tapahtuu sitä koskevan päätöksenteko- tai sopimusjärjestelmän mukaisesti.
- Muissa kuin poikkeusperusteen mukaisissa tilanteissa toiminta säilyisi jatkossakin Suomessa kriminalisoitua ydinräjähderikoksena.

Poikkeusedellytyksistä

- Ensimmäinen poikkeusedellytys, Suomen sotilaallinen puolustaminen, jota toteutetaan osana Naton yhteistä puolustusta tai puolustusyhteistyöstä, on johdettavissa Puolustusvoimien tehtävistä, erityisesti Suomen sotilaallisesta puolustamisesta ja Naton yhteisestä puolustuksesta (PVL 2 §).
- Toinen poikkeusedellytys on Naton yhteinen puolustus. Suomen sotilaallinen puolustus on yhteensovitettu osaksi Naton yhteistä puolustusta. Kyseeseen voi tulla myös tilanne, joka ei olisi suoraan Suomen sotilaallista puolustusta.
- Kolmannella poikkeusedellytyksellä, puolustusyhteistyöllä, tarkoitetaan puolustusministeriö ohjauksessa tehtävää kansainvälistä kahden- ja monenvälistä puolustuspoliittista ja sotilaallista yhteistyötä Suomen puolustuskyvyn tukemiseksi ja vahvistamiseksi sekä yhteistoimintakyvyn parantamiseksi.
- Viittaus päätöksenteko- tai sopimusjärjestelmään ei tarkoittaisi sitä, että ydinräjähteen tuomisesta Suomeen taikka sen kuljettamisesta, toimittamisesta tai hallussapidosta Suomessa päätettäisiin aina tapauskohtaisesti erikseen. Kyse olisi aina osasta laajempaa ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittista tilannetta ja asiakokonaisuutta. Kuhunkin tilanteeseen sovellettaisiin asiakokonaisuutensa perusteella asianmukaisinta kansallista päätöksenteko- ja kannanmuodostustapaa.

Rikosoikeudellinen laillisuusperiaate

- Esityksessä ehdotettu rikoslain 34 luvun 6 §:n uusi 4 momentti olisi rajattu poikkeus, joka koskee ainoastaan asevoimien toimintaa.
- Muissa kuin ehdotetun uuden 4 momentin mukaisten poikkeusedellytysten mukaisissa tilanteissa toiminta säilyisi jatkossakin Suomessa kriminalisoitua ydinräjähdერიoksena.
- Muut rikoslain 34 luvussa säädetty yleisvaaralliset rikokset, kuten yleisvaaran tuottamus, törkeä yleisvaaran tuottamus sekä yleisvaarallisen rikoksen valmistelu säilyisivät jatkossakin kriminalisoituina. Lisäksi rikoslain 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetty terroristisessa tarkoituksessa tehty ydinräjähdერიος pysyisi edelleen nykyiseen tapaan kriminalisoituna. Ydinräjähteitä koskevat kriminalisoinnit olisivat siten edelleen riittävän kattavat.
- Ehdotetun poikkeussäännöksen soveltamisala olisi riittävästi ennakoitavissa, koska tulkintaohjeita annettaisiin asianmukaisesti momentin perusteluissa.
- Poikkeusperusteet on sidottu kyseistä toimintaa koskeviin päätöksenteko- ja sopimusjärjestelmiin, mikä rajaa säännöksen soveltuvuutta ja lisää sääntelyn tarkkarajaisuutta.
- Ehdotetun rikoslain säännöksen voidaan edellä selostetuin perustein katsoa olevan täsmällisyydeltään ja tarkkarajaisuudeltaan riittävä ja täyttävän perustuslain 8 §:stä johtuvan rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen vaatimukset.

